



RECHTBANK VAN ANTWERPEN
Eerste afdeling van Antwerpen
Afdeling Antwerpen
Art. 702 Ger. Wet. 200, 2e W. ver.

F° nr.: 02647

Repertoriumnummer 18/
Griffinummer 18/
Rolnummer [REDACTED]
Datum van uitspraak 7 november 2018

Uitgifte

Afgeleverd aan	Afgeleverd aan
Referentie bestelling CD nummer RD nummer bedrag: EUR datum:	Referentie bestelling CD nummer RD nummer bedrag: EUR datum:

Rechtsmiddelen

VERZET aangetekend op: AR-nr.: HOGER BEROEP/CASSATIE aangetekend op: Rolnummer hof:
--

Niet aan te bieden aan de ontvanger

**rechtbank van eerste aanleg Antwerpen,
afdeling Antwerpen**

sectie burgerlijke rechtbank

vonnis

Aangeboden op te ANTWERPEN
Niet te registreren De e.a. inspecteur

Kamer AB14

Inzake:

HET INTERFEDERAAL CENTRUM VOOR GELIJKE KANSEN EN BESTRIJDING VAN DISCRIMINATIE EN RACISME (Unia),

onafhankelijke openbare instelling, met maatschappelijke zetel te 1000 Brussel, Koningsstraat 138, met ondernemingsnummer 0548.895.779,

- woonstkeuze doende ten kantore van meester Roets Joos en meester Sottiaux Stefan te 2018 ANTWERPEN 1, Oostenstraat 38 bus 201,

eisende partij op hoofdeis,

- vertegenwoordigd ter zitting door Mr. ROETS Joos en Mr. WILLEMS Kurt loco Mr. SOTTIAUX Stefan te 2018 ANTWERPEN 1, Oostenstraat 38 bus 201,

TEGEN:

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED] een vereniging zonder winstoogmerk naar Belgisch recht, met maatschappelijke zetel te [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] ingeschreven in het rechtspersonen register onder het nummer [REDACTED],

verwerende partij op hoofdeis, eisende partij op tusseneis,

- vertegenwoordigd ter zitting door Mr. [REDACTED] loco Mr. [REDACTED] te [REDACTED]

- vertegenwoordigd ter zitting door [REDACTED]

EN:

DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

vertegenwoordigd door de Vlaamse Regering in de persoon van mevrouw Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaamse minister van Onderwijs, met kabinet te 1210 BRUSSEL 21, Hendrik Consciencegebouw, Albert II-laan 15,

vrijwillig tussenkomenende partij in vrijwaring, verwerende partij op tusseneis,

- vertegenwoordigd ter zitting door [REDACTED]
eigen naam en loco [REDACTED]

* * * * *

De procedure :

De rechtbank heeft kennis genomen van onder meer :

- de inleidende dagvaarding betekend op 31 maart 2017 door het ambt van gerechtsdeurwaarder H. [REDACTED] loco [REDACTED] met standplaats te Antwerpen;
- de beschikking d.d. 14 februari 2018 bij toepassing van artikel 747 § 1 Ger.W.;
- de besluiten van partijen;
- het advies van de heer [REDACTED] eerste substituut-procureur des Konings bij toepassing van artikel 88§2 Ger.W. dd. 8 oktober 2018;
- de beschikking van de Voorzitter uitgesproken op 8 oktober 2018;
- de besluiten van partijen;
- de stukken van partijen.

Gelet op de wet van 15 juni 1935 op het gebruik van talen in gerechtszaken.

Partijen zijn vrijwillig verschenen op de zitting van 10 oktober 2018 en werden gehoord in hun middelen en besluiten ontwikkeld in de Nederlandse taal.

1. Feiten

[REDACTED] geboren op [REDACTED] 2008, is een jongen met het syndroom van Down. Zijn ouders hebben er, met positief advies van het CLB, voor gekozen om [REDACTED] inclusief onderwijs te laten volgen waarbij hij niet dezelfde leerdoelstellingen dient te halen als de andere leerlingen. Toen [REDACTED] met de kleuterschool startte, schreven zijn ouders hem in in de openluchtschool [REDACTED] in [REDACTED] (hierna [REDACTED]). Deze school had zich na overleg met de ouders bereid verklaard om met [REDACTED] in een inclusief onderwijstraject te stappen. Het traject van [REDACTED] in de gewone kleuterklas verliep, dankzij bijsturing van de klasleerkrachten en externe ondersteuning, behoorlijk vlot.

Toen [REDACTED] in de derde kleuterklas zat, overlegden de ouders met het CLB en met de school naar aanleiding van de overstap naar het eerste leerjaar. Zij kwamen tot het besluit dat het haalbaar was om [REDACTED] ook in het eerste leerjaar verder inclusief onderwijs te laten lopen in [REDACTED].

In de tweede helft van het eerste leerjaar kwamen er vanuit het lerarenkorps van [REDACTED] bedenkingen aangaande het verderzetten van inclusief onderwijs voor [REDACTED] in [REDACTED]. De directie gaf derhalve aan om een bevraging te zullen organiseren onder de leerkrachten om na te gaan of er een team bereid kon worden gevonden om het traject van [REDACTED] verder te zetten. Enkel de zorgleerkrachten en de directie beantwoordden deze rondvraag positief. Geen enkele klasleerkracht bleek bereid [REDACTED] in de klas op te nemen waarbij zij vooral praktische vragen hadden gelet op het feit dat externe ondersteuning mogelijks beperkt zou blijven tot de ION-ondersteuning. Derhalve liet [REDACTED] de ouders weten dat zij [REDACTED] niet weigerden, maar dat veel leerkrachten de haalbaarheid in vraag stelden. Derhalve adviseerde [REDACTED] de ouders van [REDACTED] om voor het tweede leerjaar (schooljaar 2016-2017) op zoek te gaan naar een andere school die beter tegemoet zou kunnen komen aan de noden van [REDACTED] Basisschool [REDACTED] in [REDACTED] bleek

bereid om [redacted] in te schrijven onder ontbindende voorwaarde voor het tweede leerjaar. Op 17 oktober 2016 werd deze inschrijving definitief.

Onderhavige procedure heeft betrekking op de bevraging die [redacted] organiseerde over [redacted] en op de daaruit voortvloeiende zogenaamde 'weigering onder tafel', die volgens het CENTRUM VOOR GELIJKE KANSEN EN BESTRIJDING VAN DISCRIMINATIE EN RACISME (hierna UNIA) lijnrecht ingaat tegen de geldende anti-discriminatie wetgeving en de bepalingen van het M-decreet daar deze een weigering tot redelijke aanpassing en intimidatie zouden uitmaken. [redacted] heeft op haar beurt de Vlaamse Gemeenschap in onderhavige procedure betrokken daar zij van mening is dat haar onvoldoende middelen waren ter beschikking gesteld om [redacted] kwalitatief te kunnen onderwijzen.

2. Vordering

Blijkens diens syntheseconclusie van 18 juli 2018 luidt de vordering vanwege UNIA als volgt:

- '- De vordering van eisende partij ontvankelijk en gegrond te verklaren;
- Voor recht te zeggen dat de weigering van verwerende partij om [redacted] te laten doorstromen naar het tweede studiejaar (schooljaar 2016-2017) een weigering uitmaakt van redelijke aanpassingen voor een persoon met een handicap, minstens intimidatie, en dus discriminatie in de zin van het Decreet van 10 juli 2008;
- Dientengevolge de verwerende partij, overeenkomstig artikel 1383 BW juncto artikel 28 § 2,2° van het Decreet van 10 juli 2008, te veroordelen tot het betalen van een schadevergoeding van 650 EUR voor morele schade aan de eisende partij ten gevolge van de discriminatie van [redacted] en dus ten gevolge van de aantasting van het collectief belang waarvoor zij is opgericht;
- De verwerende partij te veroordelen tot de kosten van het geding, m.i.v. de rechtsplegingsvergoeding, dewelke langs de zijde van eisende partij wordt begroot op het basisbedrag van 1.440 EUR.'

Blijkens diens syntheseconclusie van 17 augustus 2018 luidt de vordering vanwege [redacted] als volgt:

'IN HOOFDORDE

- De vordering van eisende partij (UNIA) af te wijzen als onontvankelijk, minstens voor recht te zeggen dat uw zetel onbevoegd is en de zaak door te verwijzen naar de voorzitter van uw rechtbank;
- De vordering van eisende partij afwijzen als ongegrond;
- Zo nodig alvorens recht te doen bij toepassing van artikel 877 Ger.W. het VRIJ CLB [redacted] alsook aan de heer [redacted] en mevrouw [redacted], beiden wonende, [redacted]

[REDACTED] te bevelen om het CLB-dossier van [REDACTED] te voegen bij het dossier van rechtspleging.

IN ONDERGESCHIKTE ORDE

- Enkel in de hypothese dat de vordering van eisende partij ontvankelijk zou zijn en uw zetel bevoegd om kennis te nemen van het geschil alsook een fout meent te kunnen weerhouden in hoofde van verwerende partij, dan en enkel dan, voor recht te zeggen dat verwerende partij zich in een situatie van overmacht bevond en derhalve niet aansprakelijk is voor de vermeende geleden schade. Minstens voor recht te zeggen dat vrijwillig tussenkomende partij, zijnde DE VLAAMSE GEMEENSCHAP, gehouden is om verwerende partij te vrijwaren voor alle bedragen waartoe zij zou veroordeeld worden, zowel in hoofdsom, interesten als kosten.

IN ALLE GEVAL

- Overeenkomstig artikel 27 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, volgende prejudiciële vraag voor te leggen aan het Grondwettelijk Hof:
"Schendt artikel 37 undecies van het decreet basisonderwijs (Versie als gevolg van publicatie op 21 augustus 2015) de artikelen 10 en 11 van de Grondwet doordat het voorziet in een mogelijkheid voor een school om de inschrijving van een leerling die een gemeenschappelijk curriculum volgt te ontbinden voor het daaropvolgende schooljaar omwille van wijzigingen in die onderwijsbehoeften, terwijl een dergelijke bepaling niet werd voorzien voor een school die onderwijs verstrekt aan een leerling die een individueel curriculum volgt en wiens onderwijsbehoeften wijzigen?"
- De rechtstreekse tussenvordering van [REDACTED] ontvankelijk en gegrond te verklaren. De VLAAMSE GEMEENSCHAP te veroordelen om te betalen aan [REDACTED] het bedrag van 6.419,58 euro voor de geleden materiële schade en 1 euro provisioneel, voor de geleden morele schade, alsook de schade geclaimd door UNIA, al deze schadeposten te vermeerderen met de vergoedende interesten vanaf 30 juni 2016 (einde schooljaar) tot aan de algehele betaling.
- De vordering van eisende partij (UNIA) af te wijzen als ongegrond. Eisende partij (UNIA) en vrijwillig tussenkomende partij (VLAAMSE GEMEENSCHAP), minstens de ene bij gebreke aan de andere, te veroordelen tot de kosten van het geding daarin inbegrepen een rechtsplegingsvergoeding op heden begroot op 1.440,00 euro ten laste van UNIA en 1.440,00 euro ten laste van de VLAAMSE GEMEENSCHAP.'

Blijkens diens syntheseconclusie van 18 september 2018 luidt de vordering vanwege de Vlaamse Gemeenschap als volgt:

- In hoofdde, te oordelen dat de vordering van Unia tegen [REDACTED] onontvankelijk, minstens ongegrond is, zodat de vordering in vrijwaring en de

rechtstreekse tussenvordering van [REDACTED] tegen de Vlaamse Gemeenschap zonder voorwerp is;

- In ondergeschikte orde, te oordelen dat de vordering in vrijwaring en de rechtstreekse tussenvordering ongegrond zijn, omdat de ION-regelgeving geen situatie van overmacht heeft veroorzaakt waarop [REDACTED] zich zou kunnen beroepen;
- In meer ondergeschikte orde, te oordelen dat de vordering in vrijwaring en de rechtstreekse tussenvordering ongegrond zijn, omdat de Vlaamse Gemeenschap door de uitvaardiging van de ION-regelgeving geen fout heeft begaan die een grond zou kunnen opleveren voor een aansprakelijkheid van de Vlaamse Gemeenschap en omdat ook de schade en het oorzakelijk verband niet aangetoond zijn;
- In uiterst ondergeschikte orde, indien Uw Rechtbank van oordeel is dat er wel voldaan is aan de voorwaarden inzake fout, schade en oorzakelijk verband en dat de Vlaamse Gemeenschap dus wel aansprakelijk kan worden gesteld ten aanzien van [REDACTED], dan moet minstens worden vastgesteld dat ook [REDACTED] een fout heeft begaan die heeft bijgedragen tot haar schade, zodat er dan minstens een gedeelde aansprakelijkheid moet worden vastgesteld;
- In alle geval [REDACTED] te veroordelen tot de kosten van het geding, met inbegrip van de rechtsplegingsvergoeding, in hoofde van de Vlaamse Gemeenschap begroot op het basisbedrag van € 1.440,00 (niet in geld waardeerbare vordering).'

3. Beoordeling van de hoofdeis vanwege UNIA opzichtsens [REDACTED]

3.1. Bevoegdheid en toelaatbaarheid van de hoofdeis

[REDACTED] stelt voor alle verweer dat deze rechtbank niet bevoegd is om kennis te nemen van onderhavig geschil. Zij vordert derhalve dat de zaak zou worden verzonden naar de voorzitter van deze rechtbank, zetelend zoals in kortgeding.

In tegenstelling tot hetgeen [REDACTED] voorhoudt betreft haar verweer ter zake geen bevoegdheidsgeschil, doch wel een verdelingsincident hetwelk dient te worden beslecht overeenkomstig de bepalingen van artikel 88 §2 van het gerechtelijk wetboek.

Bij beschikking van 8 oktober 2018 oordeelde de afdelingsvoorzitter van deze rechtbank dat onderhavig geschil betrekking heeft op een aansprakelijkheidsvordering wegens een mogelijke schending van het Decreet van 10 juli 2008 houdende een kader voor het Vlaamse gelijke kansen- en gelijke behandelingsbeleid (hierna het Gelijkekansendecreet) en niet op een stakingsvordering op grond van artikel 29 van voornoemd decreet, zodat de burgerlijke rechter wel degelijk bevoegd is en niet de Voorzitter (zoals in kort geding).

Bijgevolg zijn ook de middelen van ontoelaatbaarheid die [REDACTED] opwerpt ongegrond nu zij allen hun grondslag vinden in artikel 29 van het Gelijkekansendecreet.

3.2. De overlegging van stukken

[REDACTED] vordert in toepassing van artikel 877 van het gerechtelijk wetboek dat het CLB, dan wel de ouders van [REDACTED] zouden worden bevolen om het vertrouwelijk CLB-dossier van [REDACTED] neer te leggen.

Het is enerzijds weinig waarschijnlijk dat het betrokken CLB-dossier andersluidende verslagen zou bevatten dan deze die door [REDACTED] in tempore non suspecto werden opgesteld.

[REDACTED] maakt het anderzijds niet aannemelijk dat dit CLB-dossier nog andere pertinente informatie zou bevatten dan deze die reeds aanwezig is in de stukken van partijen waardoor er geen redenen voorhanden zijn om de vertrouwelijkheid van dit CLB-dossier te doorbreken door het CLB te bevelen het betrokken dossier neer te leggen.

3.3. Ten gronde

De vordering van UNIA strekt ertoe de weigering van redelijke aanpassingen voor een persoon met een handicap, minstens de intimidatie van een persoon met een handicap te laten vaststellen en daarvoor schadevergoeding te bekomen op grond van artikel 1382 van het burgerlijk wetboek.

Het decreet van 10 juli 2008 houdende een kader voor het Vlaamse Gelijkekansen- en Gelijkebehandelingsbeleid (hierna het Gelijkekansendecreet) bevat ondermeer in het kader van het onderwijs een discriminatieverbod dat geldt tussen de rechtsonderhorigen onderling. Artikel 15 van het Gelijkekansendecreet somt de verschillende verschijningsvormen van discriminatie op. Het betreft hier ondermeer intimidatie en het weigeren van redelijke aanpassingen voor een persoon met een handicap.

Er is sprake van intimidatie in geval van ongewenst gedrag dat verband houdt met één of meer van de beschermde kenmerken uit artikel 16 §3 Gelijkekansendecreet (ondermeer Gezondheidstoestand, handicap en fysieke of genetische eigenschappen) en dat tot doel of gevolg heeft dat de waardigheid van de persoon wordt aangetast en een bedreigende, vijandige, beledigende, vernederende of kwetsende omgeving wordt gecreëerd (artikel 17 § 1 Gelijkekansendecreet).

Als 'redelijke aanpassingen voor een persoon met een handicap' wordt beschouwd, elke concrete maatregel, van materiële of immateriële aard, die de beperkende invloed van een onaangepaste omgeving op de participatie van een persoon met een handicap neutraliseert. Er is sprake van het weigeren van redelijke aanpassingen voor een persoon met een handicap als aanpassingen worden geweigerd die geen onevenredige belasting betekenen, of waarvan de belasting in voldoende mate wordt gecompenseerd door bestaande maatregelen (artikel 19 Gelijkekansendecreet).

Een aanpassing die een onevenredig zware belasting meebrengt, moet weliswaar niet worden aangeboden. Dit betekent echter niet dat in een dergelijke situatie in het geheel geen aanpassingen moeten worden geboden. Men zal op zoek moeten gaan naar een aanpassing die zo efficiënt mogelijk helpt bij het verwijderen van de hindernissen, maar die niet leidt tot een onevenredige belasting. Pas wanneer dat niet leidt tot het vinden van redelijke aanpassingen, kan tot disproportionaliteit besloten worden.

Artikel 36, § 1 van het Gelijkekansendecreet regelt de bewijslast met betrekking tot het bestaan van discriminatie. Blijkens voormelde bepaling vindt er een verschuiving van de bewijslast plaats indien een persoon die zich door niet-toepassing van het beginsel van gelijke behandeling te zijner aanzien benadeeld acht, feiten aanvoert die een vermoeden van discriminatie kunnen wekken. In voorkomend geval is het aan de verweerder om te weerleggen dat er sprake was van discriminatie, of minstens te bewijzen dat zijn gedraging objectief en redelijk te verantwoorden viel of dat de situatie van de personen die vergeleken worden, niet vergelijkbaar is (zie in dezelfde zin: *Memorie van toelichting bij het Decreet van 10 juli 2008, Parl. St. VI. R. 2007-2008, Stuk 1578 (2007-2008) - Nr. 1, p. 19*).

Elk feit dat door UNIA duidelijk genoeg wordt aangetoond en waardoor verondersteld kan worden dat er sprake is van discriminatie (in casu een weigering van redelijke aanpassing voor een persoon met een handicap, dan wel de intimidatie van een persoon met een handicap) volstaat om de bewijslast om te keren en ten laste te doen vallen van [REDACTED] (zie in dezelfde zin: *Parl. St. Senaat 2001-02, nr. 2-12/15, 191 63; Parl. St. Kamer 2001-02, nr. 50-1578/2, 9*). De vermoedens die deze omkering van bewijslast mogelijk maken moeten geenszins gewichtig, precies en met elkaar overeenstemmend zijn - aangezien dan de algemene regel zou gelden. Wanneer zou worden vereist dat feiten zouden worden aangevoerd die gewichtige, precieze en met elkaar overeenstemmende vermoedens vormen, is het immers niet meer nodig de bewijslast om te keren, aangezien zulke vermoedens op zich reeds een bewijs vormen waarmee de gegrondheid van UNIA kan worden aangetoond. De onzekerheid of twijfel die blijft bestaan na de bewijsvoering moet in aanmerking worden genomen tegen [REDACTED] (zie in dezelfde zin: *Gent 7 september 2011, N.J.W. 2012, (259), 224-225, noot D'Espallier, A.*).

UNIA erkent dat [REDACTED] de inschrijving van [REDACTED] in het 2^{de} leerjaar niet formeel heeft geweigerd. Uit het verslag van het CLB van het gesprek van 24 mei 2016 blijkt inderdaad dat [REDACTED] bevestigde dat [REDACTED] nog steeds welkom was en dat zij diens doorstroming naar het 2^{de} leerjaar niet zou weigeren.

Gelet op de toepasselijke wetgeving kon [REDACTED] de inschrijving van [REDACTED] voor het 2^{de} leerjaar ook niet weigeren. Overeenkomstig artikel 37bis § 4 van het Decreet Basisonderwijs, geldt een inschrijving van een leerling in een school immers voor de duur van de hele schoolloopbaan in die school, behoudens de bij decreet of besluit bepaalde gevallen van uitschrijving. Leerlingen die op het moment van de inwerkingtreding van het decreet van 21 maart 2014 betreffende maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften (hierna het M-decreet) al inclusief onderwijs volgden, blijven ingeschreven in de gewone school op basis van een 'oud' CLB-verslag. Voor leerlingen die een individueel aangepast curriculum volgden, kon de school destijds geen wijzigende noden inroepen om de inschrijving te ontbinden wegens onredelijkheid van de aanpassingen. Sinds 1 september 2016 is deze

ontbinding echter wel mogelijk, doch enkel onder een aantal stricte voorwaarden waaronder het bestaan van een gewijzigd CLB-verslag waaruit zou blijken dat [REDACTED] andere of nieuwe aanpassingen nodig had om inclusief onderwijs te blijven volgen.

[REDACTED] toont niet aan dat [REDACTED] andere of nieuwe aanpassingen nodig had om naar het 2^{de} leerjaar te gaan waardoor het feit dat de decreetgever voor september 2016 niet had voorzien in de mogelijkheid om tot ontbinding over te gaan, irrelevant is.

Deze regeling betekende derhalve dat de inschrijving van [REDACTED] voor het schooljaar 2012-2013 met zich meebracht dat hij een gegarandeerde schoolloopbaan had op [REDACTED] tot op het einde van de basisschool.

Het feit dat [REDACTED] op geen enkel ogenblik formeel heeft geweigerd om [REDACTED] in te schrijven voor het 2^{de} leerjaar neemt niet weg dat [REDACTED] een rondvraag heeft gedaan bij haar lerarenkorps naar de bereidheid om het verhaal van [REDACTED] verder vorm te geven binnen de school. Om redenen hen eigen hebben alle klasleerkrachten negatief op deze vraag geantwoord. Aldus was het duidelijk dat er binnen [REDACTED] geen klasleerkrachten te vinden waren die enige vorm van bijkomende ondersteuning wensten te geven aan de toekomstige klasleerkracht van [REDACTED], laat staan dat er een klasleerkracht aanwezig was die bereid was om [REDACTED] in de klas te nemen. [REDACTED] adviseerde de ouders dan ook om op zoek te gaan naar een andere school die beter tegemoet zou kunnen komen aan de noden van [REDACTED] (zie het CLB-verslag van 24 mei 2016). Dit komt neer op een 'weigering onder tafel'.

De weigering van [REDACTED] om [REDACTED] te laten doorstromen naar het 2^{de} leerjaar en de gehele omkaderende rondvraag maken vooreerst een vermoeden van weigering uit van redelijke aanpassing voor een leerling met een handicap in de zin van artikel 19 van het Gelijkekansendecreet.

Middels het M-decreet heeft de decreetgever namelijk beslist dat inclusie als uitgangspunt dient te gelden voor alle kinderen die door een beperking niet zomaar de lessen in het gewoon onderwijs kunnen volgen. Het M-decreet creëert aldus een principiële recht voor kinderen met specifieke onderwijsbehoeften om zich in te schrijven in het gewoon onderwijs in een school of vestigingsplaats naar keuze van de ouders (zie ook artikel 31bis §1 juncto artikel 11 undecies §1 decreet basisonderwijs). Voor alle leerlingen geldt sedertdien als eerste optie het volgen van gewoon onderwijs met extra zorgen en redelijke aanpassingen (artikel 8 decreet basisonderwijs). Het buitengewoon onderwijs moet aldus de uitzondering zijn (zie in dezelfde zin: *Lievens, J., 'Kroniek onderwijsrecht – M-decreet' T.P.B. 2014/8, 514 e.v.*). Dit principe creëert op zichzelf reeds het weerlegbaar vermoeden dat alle noodzakelijke aanpassingen in beginsel redelijk en niet-disproportioneel zijn. Het feit dat [REDACTED] over een verslag van het CLB beschikte voor toegang tot het buitengewoon onderwijs waaruit blijkt dat het voor hem niet mogelijk was om het gemeenschappelijk curriculum te volgen, ook niet wanneer redelijke aanpassingen zouden worden voorzien (en dat hij aldus een geïndividualiseerd Curriculum had) doet geen afbreuk aan dit principiële recht. [REDACTED] was derhalve verplicht om redelijke aanpassingen door te voeren om het mogelijk te maken dat [REDACTED] bij haar de basisschool zou doorlopen.

Uit voormelde rondvraag is overduidelijk gebleken dat geen enkele klasleerkracht bereid was om [redacted] te begeleiden, dan wel enige vorm van ondersteuning te bieden. Aldus kan minstens (weerlegbaar) worden vermoed dat het lerarenkorps van de basisschool van [redacted] om verschillende redenen, niet geneigd was om enige inspanning te doen. Het feit dat zij bijna allemaal aangaven dat zij voor inclusief onderwijs waren, doet geen afbreuk aan deze vaststelling en doet enkel maar vermoeden dat er binnen dit lerarenkorps een groot verschil bestond tussen woord en daad.

[redacted] slaagt er niet in om dit vermoeden van discriminatie te weerleggen. Het feit dat zij, zoals zij in haar conclusies meermaals aanhaalt, [redacted] had ingeschreven in de kleuterschool terwijl zij hiertoe wettelijk niet verplicht was, verandert niets aan de 'weigerings onder tafel' bij de inschrijving van [redacted] in het 2^{de} leerjaar.

[redacted] toont niet aan dat de gevraagde aanpassingen onredelijk waren. In de door haar uitgevoerde analyse gaat zij niet na in welke mate de klassikale aanpak aangepast kan worden om de drempels voor de participatie van [redacted] weg te werken, hoewel dit wel de bedoeling is bij inclusief onderwijs. In haar redenering gaat zij veeleer uit van de idee dat [redacted] het probleem is en gaat zij bijna enkel en alleen maar na hoe de gevolgen van dit "probleem" zo beperkt mogelijk kunnen worden gehouden. Dit uitgangspunt sluit veeleer aan bij de idee van geïntegreerd onderwijs. [redacted] was echter een ION-leerling en geen GON-leerling.

De omzendbrief inschrijvingsrecht geeft een aantal criteria waarmee rekening moet worden gehouden bij de afweging van de redelijkheid en/of disproportionaliteit. Hierbij wordt verwezen naar de criteria die opgenomen zijn in het protocol van 19 juli 2007 betreffende het begrip redelijke aanpassingen in België. Deze criteria zijn:

i) De financiële impact van de aanpassingen:

Betrokken aanpassingen hadden geen onredelijke financiële impact voor [redacted]. Zo diende [redacted] geen ingrijpende wijzigingen aan haar infrastructuur aan te brengen, had [redacted] recht op zorguren en begeleiding van een ION-leerkracht gedurende 5,5 uren per week en was er bijkomende ondersteuning door stagiairs die hiervoor niet dienden te worden vergoed. [redacted] toont niet aan dat zijzelf daarnaast voor bijkomende ondersteuning zou hebben betaald, noch waaruit deze bijkomende ondersteuning dan wel zou hebben bestaan, noch dat deze middelen niet voor andere leerlingen konden worden aangewend. Mevrouw [redacted] werd immers niet specifiek aangeworven voor de ondersteuning van [redacted]. Zij is ook nog op [redacted] blijven werken nadat [redacted] de school reeds had verlaten. Deze beweerde loonkost is overigens bijna verwaarloosbaar in vergelijking tot het totale jaarlijkse budget waarover [redacted] kan beschikken. [redacted] toont niet aan dat de financiële impact zou toenemen indien de inschrijving van [redacted] zou zijn verlengd.

[redacted] toont ook niet aan dat haar zorgteam in het schooljaar 2015-2016 reeds overbevraagd was ingevolge zorgnoden van de overige leerlingen. Uit het inspectieverslag van de school van het schooljaar 2013-2014 blijkt integendeel dat [redacted] relatief weinig

leerlingen had met een verhoogde zorgnood. Er zijn geen redenen voorhanden om te veronderstellen dat dit voor de daaropvolgende schooljaren anders zou zijn geweest. [REDACTED] toont dit ook niet aan.

ii) De organisatorische impact van de aanpassingen:

[REDACTED] kan niet worden gevolgd waar zij meent dat de maatregelen voor [REDACTED] een buitenproportionele organisatorische impact hadden. Er bestond immers een samenwerking tussen [REDACTED] en het [REDACTED] en het [REDACTED] in het kader van het stageprogramma van beide scholen. Deze samenwerking is ook nog blijven verderlopen nadat [REDACTED] reeds in een andere school was ingeschreven. [REDACTED] kan derhalve bezwaarlijk voorhouden dat zij deze stagiairs louter heeft aangezocht om [REDACTED] te begeleiden. In april 2016 waren er ook geen redenen voor [REDACTED] om te vermoeden dat zij ook voor het daarop volgende schooljaar geen beroep zou kunnen doen op stagiairs van (een van) beide scholen daar voormelde samenwerking is blijven doorlopen.

Bovendien kan de verantwoordelijkheid voor de begeleiding van [REDACTED] niet volledig worden afgeschoven op stagiairs. Ook van het gehele lerarencorps van [REDACTED] mag in deze enige inspanning worden verwacht. Dit laatste blijkt [REDACTED] in haar hele besluiten uit het oog te verliezen.

[REDACTED] toont niet aan dat zij disproportionele inspanningen diende te leveren om [REDACTED] op te volgen in vergelijking tot andere leerlingen zoals bijkomende oudergesprekken, overlegmomenten of correspondentie met alle betrokken partijen. Het spreekt immers voor zich dat de begeleiding van een leerling met bijzondere zorgbehoeften enige extra inspanning van de school en de klasleerkrachten met zich meebrengt in vergelijking met een leerling die dergelijke zorgbehoeften niet heeft, doch zulks impliceert niet onverkort dat deze inspanningen disproportioneel of onredelijk zouden zijn.

[REDACTED] heeft ook niet geprobeerd om de klassen of het lesprogramma van [REDACTED] anders te organiseren om aldus tegemoet te komen aan de bezorgdheden die de klasleerkrachten van het 2^{de} leerjaar hadden geuit zoals vb. [REDACTED] afwisselend les te laten volgen in 2 verschillende klassen. Zij is steevast blijven vasthouden aan de wijze waarop zij tot dan toe was georganiseerd zonder dat zij hieraan wijzigingen wenste aan te brengen.

iii) De verwachte frequentie en duur van het gebruik van de aanpassing door één of meer personen met een handicap:

[REDACTED] toont niet aan dat de aanpassingen die zij voordien reeds had gedaan van jaar tot jaar wezenlijk verschilden. Zij bewijst ook niet dat dit veel te verwachten indien [REDACTED] ook de daaropvolgende schooljaren bij haar zou zijn ingeschreven. Aldus hadden deze aanpassingen een totale duurtijd van 9 jaar, hetgeen reeds zeer aanzienlijk is.

De aanpassingen waren ook eerder van immateriële, organisatorische aard waardoor zij noodzakelijkerwijs een hoogst individueel karakter hadden en specifiek waren gericht op de noden van [REDACTED].

Bovendien verandert dit alles niets aan het feit dat [redacted] jaar na jaar de redelijkheid van de aanpassingen had moeten nagaan in plaats van haar standpunt dienaangaande te baseren op onzekere langetermijnveronderstellingen.

iv) De mate waarin een persoon met een handicap door de aanpassing daadwerkelijk kan participeren:

Het spreekt vanzelf dat [redacted] door het aanwenden van de aanpassingen blijvend had kunnen participeren aan het klasgebeuren binnen [redacted]. Er waren geen redenen om [redacted] naar het buitengewoon onderwijs te oriënteren, hetgeen wordt bevestigd door het feit dat [redacted] intussen ook het 2^{de} en 3^{de} schooljaar heeft doorlopen in zijn nieuwe school en hij thans in het 4^{de} leerjaar zit in dezelfde school en dit zonder dat het aantal ION-uren is toegenomen.

[redacted] volgt een individueel curriculum waardoor hij ook niet dient deel te nemen aan het klasgebeuren in zoverre dit in rechtstreeks verband staat met het gemeenschappelijk curriculum.

In haar conclusies legt [redacted] te veel de nadruk op wat [redacted] niet kan en welke problemen dit voor de leerkrachten met zich meebrengt. Het waren precies deze vooroordelen waaraan het M-decreet een einde wilde stellen.

v) De impact van de aanpassingen op de veiligheid en gebruiksmogelijkheden voor andere gebruikers:

In het gehele dossier zijn geen stukken terug te vinden waaruit zou moeten blijken dat de aanwezigheid van [redacted] een negatieve invloed had op het klasgebeuren en/of zijn klasgenoten. Uit de stukken van het dossier blijkt integendeel dat hij graag gezien was bij zijn klasgenoten. Door de aanwezigheid van [redacted] leerden zijn klasgenoten bovendien belangrijke vaardigheden aan zoals leren omgaan met een kind met een beperking, leren zorgen voor anderen, ...

Zoals voormeld is ook niet aangetoond dat de aanwezigheid van [redacted] een onredelijke impact had op het zorgteam van [redacted], dan wel op diens financiën.

vi) Het ontbreken van een alternatief:

[redacted] stelt dat de gevraagde aanpassingen niet doeltreffend zouden zijn daar essentiële onderdelen van de opleiding in het gedrang zouden komen door de fundamentele wijzigingen die zij zou dienen door te voeren om [redacted] in staat te stellen deel te nemen aan het 2^{de} leerjaar.

Het principiële verweer van [redacted] als zouden de aanpassingen voor [redacted] de essentiële onderdelen van de opleiding aantasten, is volstrekt naast de kwestie daar [redacted] niet het gemeenschappelijke curriculum diende te volgen nu hij een geïndividualiseerd curriculum had. Hij diende dan ook per definitie niet hetzelfde leerpakket te verwerken als de andere leerlingen binnen het gemeenschappelijk curriculum. De verwijzing naar 'beheersing van leerstof' en 'het verschaffen van inzicht' is dan ook niet ter zake dienend en toont enkel maar aan dat [redacted] niet weet wat inclusief onderwijs voor een leerling met een geïndividualiseerd curriculum precies inhoudt.

[redacted] maakt het overigens niet aannemelijk dat [redacted] binnen zijn geïndividualiseerd curriculum geen vooruitgang boekte. Uit de verschillende verslagen die partijen hebben neergelegd, blijkt veeleer het tegendeel.

Zoals voormeld neemt het M-decreet daarnaast inclusie als uitgangspunt voor alle kinderen die door een beperking niet zomaar de lessen in het gewoon onderwijs kunnen volgen. Het is dus niet aan [redacted] om (eenzijdig) te oordelen dat [redacted] beter af zou zijn in het buitengewoon onderwijs, te meer daar zij deze bewering niet staft met dienstige stukken. UNIA legt bovendien een aantal (wetenschappelijk onderbouwde) stukken neer die eerder het tegendeel doen vermoeden. Het verslag type 2 van [redacted] vermeldt overigens expliciet dat zijn functioneren binnen het gewoon onderwijs aan de hand van een individueel curriculum haalbaar is.

Evenmin is aangetoond dat de ontwikkeling van [redacted] veel groter zou zijn in een andere school. Wederom gaat [redacted] hier uit van een aantal veronderstellingen die geen enkele steun vinden in de stukken van het dossier. Indien [redacted] wel bereid was geweest om de noodzakelijke aanpassingen voor [redacted] te voorzien, had hij allicht ook een positieve leercurve doorgemaakt.

Ook de verwijzing naar de leerplicht in hoofde van [redacted] door [redacted] is louter ingegeven voor de noodwendigheden van de zaak nu [redacted] over een medisch attest beschikt dat hem toelaat geen volledige dagen naar school te gaan. Het was overigens veelal op vraag van (de leerkrachten van) [redacted] dat [redacted] slechts in halve dagen naar school kwam.

[redacted] kan zich niet succesvol beroepen op overmacht.

Van overmacht is enkel sprake indien het gaat over een onvoorzienbare gebeurtenis die onweerstaanbaar is en die niet kan worden toegerekend aan [redacted]

Zoals voormeld is het niet aangetoond dat het voor [redacted] niet langer meer mogelijk was om inclusief onderwijs voor [redacted] te blijven voorzien met de werkingsmiddelen die haar door de Vlaamse Gemeenschap waren ter beschikking gesteld.

In deze kan immers vooreerst niet worden voorbijgegaan aan het feit dat zij [redacted] voorafgaandelijk aan de "weigering onder tafel" reeds gedurende 4 jaren had begeleid. Het is niet aangetoond dat de noden van [redacted] in de loop van het 1^{ste} leerjaar dermate gewijzigd waren dat zij hem niet zou kunnen opvangen in het 2^{de} leerjaar.

Zoals voormeld maakt [REDACTED] het voorts niet aannemelijk dat de ondersteuning van stagiaires voor het schooljaar 2016-2017 onzeker was. Er bestond immers een samenwerking tussen [REDACTED] en het [REDACTED] en het [REDACTED] in het kader van het stageprogramma van beide scholen. Deze samenwerking is ook nog blijven verderlopen nadat [REDACTED] reeds in een andere school was ingeschreven.

In het kader van de rondvraag bij de leerkrachten heeft geen enkel van de respondenten daarnaast gesteld dat hij/zij niet bereid was om [REDACTED] in het 2^{de} leerjaar (mee) te begeleiden ingevolge een gebrekkige ondersteuning van de Vlaamse Gemeenschap.

De gevraagde maatregelen waren verder zoals voormeld ook geenszins onredelijk.

Inclusief onderwijs voor kinderen met een handicap impliceert tot slot ook niet dat de ondersteuning van het gehandicapte kind exclusief dient te worden verricht door de ION-leerkracht. Het is integendeel de bedoeling van het M-decreet dat deze ION-leerkracht het aanwezige onderwijsteam gaat ondersteunen waarbij ook de klasleerkrachten het gehandicapte kind gaan ondersteunen. Het M-decreet veronderstelt dan ook een samenwerking tussen verschillende actoren die de verantwoordelijkheid dragen voor de zorg van de ION-leerling met name de schooldirectie, leerkrachten en zorgverantwoordelijken binnen de school, het CLB, de ION-begeleider, andere externe ondersteuners zoals logopedisten, thuisbegeleiding,... en de ouders. Binnen deze samenwerking is er een primaire verantwoordelijkheid weggelegd voor de school en haar leerkrachten. De ION-ondersteuning is niet in het leven geroepen om de verantwoordelijkheid van de school voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften over te nemen.

Uit het voorgaande volgt dat [REDACTED] zich niet succesvol kan beroepen op het ontbreken van een volwaardig ondersteuningsmodel als onvoorzienbare gebeurtenis op grond waarvan zij haar aansprakelijkheid zou kunnen ontlopen.

Gelet op het voorgaande slaagt [REDACTED] er niet in het vermoeden van discriminatie te weerleggen.

Daarnaast heeft [REDACTED] zich eveneens schuldig gemaakt aan intimidatie in de zin van artikel 17 § 1 van het Gelijkekansendecreet.

[REDACTED] heeft impliciet geweigerd om [REDACTED] te laten doorstromen naar het 2^{de} leerjaar terwijl zij hiertoe zoals voormeld niet gerechtigd was (i.e. de vereiste van ongewenst gedrag).

Uit de rondvraag bij de leerkrachten blijkt ontegensprekelijk dat deze weigering in rechtstreeks verband stond met de handicap van [REDACTED], hetgeen [REDACTED] zelf ook heeft toegegeven in haar open brief (i.e. het verband met de handicap van de gediscrimineerde persoon).

[REDACTED] moest [REDACTED] verlaten en in een andere school starten in het 2^{de} leerjaar terwijl zijn ouders deze keuze niet vrijwillig hebben gemaakt. Gelet op zijn leeftijd en handicap spreekt het voor zich dat dit voor [REDACTED] niet evident was (i.e. de vereiste van de aantasting van waardigheid van de gediscrimineerde persoon).

Tot slot staat vast dat [REDACTED] een voor de ouders van [REDACTED] vijandige omgeving heeft gecreëerd. Zoals hiervoor reeds uitgebreid toegelicht heeft [REDACTED] bij haar klasleerkrachten een rondvraag gedaan waaruit bleek dat geen van hen bereid was om de begeleiding van [REDACTED] op te nemen. De ouders van [REDACTED] werden van het resultaat van deze rondvraag vervolgens door het CLB in kennis gebracht waarbij het CLB een aantal andere scholen opsomde waar [REDACTED] eventueel wel terecht zou kunnen. Aldus werd impliciet aangegeven dat [REDACTED] niet werkelijk meer welkom was op [REDACTED]. Het is dan ook niet aannemelijk dat de ouders van [REDACTED] vrijwillig de keuze hebben gemaakt om hun zoon voor het 2^{de} leerjaar in te schrijven in een andere school. Hun beslissing dienaangaande staat in rechtstreeks oorzakelijk verband met het resultaat van de rondvraag en de kennisgeving hiervan door het CLB (i.e. de vereiste van de creatie van een bedreigende, vijandige, beledigende, vernederende of kwetsende omgeving).

Opnieuw slaagt [REDACTED] er niet in het vermoeden van discriminatie te weerleggen.

Gelet op al het voorgaande dient [REDACTED] te worden veroordeeld tot betaling van een morele schadevergoeding aan UNIA (artikel 1382 van het burgerlijk wetboek). Overeenkomstig artikel 28 §2, 2° van het Gelijkekansendecreet kan deze morele schadevergoeding worden begroot op 650,00 EUR.

[REDACTED] dient, als in het ongelijk gestelde partij, te worden veroordeeld tot de kosten verbonden aan de hoofdeis vanwege UNIA, inclusief de rechtsplegingsvergoeding (artikel 1017, 1^{ste} lid van het gerechtelijk wetboek). Diens eis is deels in geld waardeerbaar en deels niet in geld waardeerbaar, zodat de rechtsplegingsvergoeding dient vereffend te worden op basis van het onderdeel van de eis dat aanleiding geeft tot de begroting van de hoogste rechtsplegingsvergoeding met name deze voor niet in geld waardeerbare vorderingen. Er zijn geen redenen voorhanden om af te wijken van het basisbedrag van de rechtsplegingsvergoeding.

4. Beoordeling van de eis vanwege [REDACTED] opzichtsens de Vlaamse Gemeenschap

4.1. De eis in vrijwaring van [REDACTED] opzichtsens de Vlaamse Gemeenschap

Zoals voormeld kan [REDACTED] zich niet succesvol beroepen op het ontbreken van een volwaardig ondersteuningsmodel als onvoorzienbare gebeurtenis op grond waarvan zij haar aansprakelijkheid zou kunnen ontlopen. De eis in vrijwaring vanwege [REDACTED] is derhalve ongegrond.

Ook de rechtstreekse vordering van [REDACTED] opzichtsens de Vlaamse Gemeenschap is ongegrond. De reden tot weigering van [REDACTED] was immers niet gelegen in een gebrekkige ondersteuning vanwege de Vlaamse Gemeenschap, maar wel in het feit dat de school onterecht niet bereid was om redelijke aanpassingen te voorzien om [REDACTED] te laten doorstromen naar het 2^{de} leerjaar. Deze beslissing staat los van welke fout dan ook van de Vlaamse gemeenschap.

[redacted] dient, als in het ongelijk gestelde partij, te worden veroordeeld tot de kosten verbonden aan haar eis opzichtsens de Vlaamse Gemeenschap, inclusief de rechtsplegingsvergoeding (artikel 1017, 1^{ste} lid van het gerechtelijk wetboek). Deze eis betreft een niet in geld waardeerbare vordering zodat de desbetreffende tarieven van toepassing zijn. Er zijn geen redenen, zoals voorzien in artikel 1022, 3^{de} alinea van het gerechtelijk wetboek, voorhanden om af te wijken van het basisbedrag van de rechtsplegingsvergoeding.

5. Uitvoerbaarheid bij voorraad

Overeenkomstig artikel 1397 van het gerechtelijk wetboek dient onderhavig vonnis van rechtswege uitvoerbaar bij voorraad te worden verklaard, niettegenstaande hoger beroep en zonder zekerheidsstelling.

De overige argumenten en middelen van partijen nopen niet tot een andere besluitvorming van de rechtbank.

6. Uitspraak

De rechtbank stelt vast dat de wet van 15 juni 1935 op het taalgebruik in rechtszaken nageleefd is en doet uitspraak op tegenspraak.

Om alle bovenstaande redenen:

Verklaart de hoofdeis vanwege UNIA opzichtsens [redacted] toelaatbaar en in de hierna bepaalde mate gegrond.

Zegt voor recht dat de weigering vanwege [redacted] om [redacted] te laten doorstromen naar het 2de studiejaar (schooljaar 2016-2017) een weigering uitmaakt van redelijke aanpassingen voor een persoon met een handicap en intimidatie en dus discriminatie in de zin van het decreet van 10 juni 2008.

Veroordeelt [redacted] tot betaling aan UNIA ten bedrage van 650,00 EUR ten titel van morele schadevergoeding ingevolge voormelde discriminatie.

Veroordeelt [redacted] tot de kosten verbonden aan de hoofdeis vanwege UNIA, door deze laatste begroot en door de rechtbank vereffend op 1.440,00 EUR rechtsplegingsvergoeding.

Verklaart de eis vanwege [redacted] opzichtsens de Vlaamse Gemeenschap toelaatbaar, maar ongegrond.

Veroordeelt [redacted] tot de kosten verbonden aan haar eis opzichtsens de Vlaamse Gemeenschap, door deze laatste begroot en door de rechtbank vereffend op 1.440,00 EUR rechtsplegingsvergoeding.

Verklaart onderhavig vonnis van rechtswege uitvoerbaar bij voorraad, niettegenstaande hoger beroep en zonder zekerheidsstelling.

Wijst het meer en/of anders gevorderde af.

Dit vonnis werd uitgesproken op zeven november tweeduizend achttien in openbare zitting van de Kamer AB14, die samengesteld was uit:

[REDACTED], rechter

[REDACTED], griffier

[REDACTED]

[REDACTED]